

ခွန်အဲဉ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖျိာ်ကရ၊
လီာ်ခါာ်သး
ကီာ်သူလု၊

www.knuhq.org

ခွန်အဲဉ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖျိာ်ကရ၊ ကရ၊ခိာ် အလံာ်ဟ့ာ်ယုာ်ဆူ
“ကညီဒီကလုာ်တါထုာ်ဖျဲးသုးမုာ်ဒိာ်” အမုာ်နံ၊ ဆါက့၊အလီာ် (၇၄)ဝိတဝီ

၂၀၂၃ နံာ်, လါယုာ်လံ(၅)သီ

အဲဉ်ကလုာ်ပု၊ဟံာ်ဆါတါဖိကညီကလုာ်ခိာ်နံ၊သိာ်ဖူဒီးထံဖိကီာ်ဖိကမုာ်ခဲလါာ်သ့ာ်သုစ၊

တနံ၊အံ၊ မုာ်ဝဲ ကညီဒီကလုာ် သုးမုာ်ဒိာ် အမုာ်နံ၊ ဆါက့၊အလီာ် (၇၄)ဝိတဝီန့ာ်လီ၊ လါ ကညီ
ဒီကလုာ်အသုးမုာ်ဒိာ်အမုာ်နံ၊အံ၊ ပဆါဂု၊ဆါဝါဘာ်ကညီဒီကလုာ်တါထုာ်ဖျဲးသုးမုာ်ဒိာ်ခိာ်နံ၊ဒီးသိာ်ဖူတဖာ်၊
အဲဉ်ကလုာ်ပု၊ဟံာ်ဆါတါဖိခဲလါာ် ဒီးကမုာ်ထံဖိကီာ်ဖိ လါထံလီာ်ကီာ်ပု၊ဒီးလါထံချါကီာ်ချါခဲလါာ်န့ာ်လီ၊ ကညီ
ကမုာ်ထံဖိကီာ်ဖိတဖာ် အတါဆိာ်ထွဲမ၊စ၊ ခွန်အဲဉ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ် စာဖျိာ်ကရ၊ ဒီး ကညီဒီကလုာ် အသုး
မုာ်ဒိာ်န့ာ် မုာ်ကညီအတါဟံာ်ဆါအတါမုာ်တါဂဲ၊န့ာ်လီ၊

ဖဲလါကညီဒီကလုာ် တါဟံာ်ဆါ အိာ်ထိာ်ဝဲ အဆါကတီာ်န့ာ် ကညီစိာ်စုကဝဲ၊ ပု၊ဟံာ်ဆါတါဖိ အိာ်ထိာ်ဝဲ
အါဖုအါကရ၊လီ၊ သနာ်က့၊ အခုာ်အဒါ မုာ်မတု၊လဲာ်န့ာ် ကညီဖိခဲလါာ် သ့ာ်ညါဝဲ လီ၊တါလီ၊ဆဲးန့ာ်လီ၊
လါအလီာ်အကျဲ၊ လါအခုာ်သဝီ ဒီးလါအလီာ်ကဝီ၊ဖဲာ်ဝဲန့ာ် ဒီတါလီ၊က့၊အသး၊ အဟံာ်အယီ၊ အခုာ်သဝီ ဒီး
ထံဖိကီာ်ဖိကမုာ်တဖာ်န့ာ်လီ၊ အယီ၊ လါခဲန့ာ်၊ နံ၊သိးဒီး ကညီ အတါဟံာ်ဆါ ကမုာ်ဝဲ တဖုယီ ဒီး အတါပညိာ်
ကွာ်ဖိ ကမုာ် တမံ၊ယီ ဒီးကအိာ်ဒီး တါဂံာ်ဆူာ်ဘါဆူာ်အဂီ၊ တနံ၊ယီဖဲ တါကရ၊ကရိသ့ာ်ထိာ် “ကီာ်သူလု၊
ပဒိာ်” အမုာ်နံ၊ဖဲ ၁၉၄၉ လါယုာ်ထိာ်(၁၄)သီန့ာ် တါကရ၊ကရိသ့ာ်ထိာ် စုာ်ကီးကညီဖိ ပု၊ဟံာ်ဆါတါဖိ ကရုာ်
ကရ၊ခဲလါာ်ဆူကီာ်သူလု၊သုးမုာ်ဒိာ်န့ာ်လီ၊

လါခဲ၊ ဖဲ ၁၉၅၆ ဒီကလုာ်ခီကရဲးလါဘာ်တါမ၊အံ၊ဖဲ မိကီာ် (ဆိထံးကီာ်ဆာ်အပု၊)ဖဲလါယုာ်(၂၆)သီ
န့ာ် တါပာ်ဂါပာ်ကျါ ကီာ်သူလု၊ သုးမုာ်ဒိာ် ငုးယါရဲာ်ကျဲတဖာ် ဒီးတါကရ၊ ကရိ ဒီးမ၊ဂု၊ထိာ်က့၊ ကီာ်သူလု၊
သုးမုာ်ဒိာ် အတါသ့ာ်ထိာ်ဆိလီ၊ ဒီး အက့၊အဂီ၊တဖာ်န့ာ်လီ၊ နံ၊န့ာ်အသိး၊ မုာ်နံ၊လါ တါပာ်ဂါပာ်ကျါက့၊
ကီာ်သူလု၊သုးမုာ်ဒိာ်အတါသ့ာ်ထိာ်ဆိလီ၊အက့၊အဂီ၊တဖာ်ယုာ်ဒီးငုးယါရဲာ်ကျဲတဖာ်ဖဲလါယုာ်လံ(၅)သီန့ာ်
ခိာ်နံ၊ ခါာ်စးအဒိာ်အထီတဖာ် ဟံာ်ဂါပာ်ကျါက့၊ဝဲ လါအမုာ် ကီာ်သူလု၊သုးမုာ်ဒိာ် အမုာ်နံ၊ ဒီးဘာ်တါစိာ်မုာ်စိာ်ဂဲ၊
ဒီးမ၊လါကပီ၊အံ၊ တု၊မုာ်မဆါတနံ၊အံ၊န့ာ်လီ၊ နံ၊တါဆါကတီာ် ဒီးထံရုာ်ကီာ်သဲး အတါလဲလီာ် အိာ်ထိာ်ဝဲ
တဆိဘာ်တဆိန့ာ်ကီာ်သူလု၊သုးမုာ်ဒိာ်အံ၊ဘာ်တါကီးဒီးဟံာ်ပနီာ်က့၊အံ၊ဒ်အမုာ် “ကညီဒီကလုာ်တါထုာ်ဖျဲး
သုးမုာ်ဒိာ်” န့ာ်လီ၊

အဲဉ်ကလုာ်ပု၊ဟံာ်ဆါတါဖိကညီကလုာ်ခိာ်နံ၊သိာ်ဖူဒီးထံဖိကီာ်ဖိကမုာ်ခဲလါာ်သ့ာ်သုစ၊

“ကညီဒီကလုာ်အသုးမုာ်ဒိာ်” အတါပညိာ်ကွာ်ဖိ ဒီးအတါတုာ်ခိာ်ပာ်သးအခိာ်သ့ာ်န့ာ်အိာ်ဝဲ(၂)ထံာ်
န့ာ်လီ၊

(၁)တါဒီတါဒီးဆိာ်ထိာ်ကညီဒီကလုာ်အထံရုာ်ကီာ်သဲးတါပညိာ်ကွာ်ဖိဒီး

(၂) တာ်ဒိတဒါကညိကမျာ်ဒီးထံဖိကီ်ဖိအသးသမူ,အဟံာ်အယိဒီးအတာ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့အသိး, “**ကညိဒိကလုာ်သးမုာ်ဒိၣ်**” အိၣ်ဒီးမူဒါ,တာ်သိၣ်တာ်သိဒီးတာ်တူာ်ခိၣ်ဟံးသးလၢ,

- (၁) တာ်တူာ်လိာ်ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညိဒိကလုာ်စာ်ဖျိာ်ကရၢအထံရူၢ်ကီၢ်သးတာ်နဲၣ်ကျဲ
- (၂) တာ်ဟံးသးတမံးယိဒီးကမျာ်ထံဖိကီၢ်ဖိဒီးတာ်တိစၢမၤစၢကမျာ်ထံဖိကီၢ်ဖိ
- (၃) တာ်အိၣ်ဆၢထၢာ်လၢနီၢ်ကစၢ်အိၣ်ဖိခိၣ်
- (၄) မုာ်သးမုာ်ဒိၣ်လၢအိၣ်ဒီးတာ်သိၣ်တာ်သိဒီးတာ်ဘျး
- (၅) မုာ်သးမုာ်ဒိၣ်လၢတူာ်လိာ်ခိၣ်မိၣ်ကရၢစံာ်တာ်ဖိၣ်ပျံး
- (၆) မုာ်အဲၣ်ကလုာ်သးမုာ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဲၣ်ကလုာ်ပုၤဟံးဆၢတာ်ဖိကညိကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်,သိၣ်ဒုဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုစၢ,

“**ကညိဒိကလုာ် တာ်တူာ်ဖျး သးမုာ်ဒိၣ်**” အမူအဒါ အဒိၣ်ကတာ်န့ၣ် မုာ်ဒ်သိးဒီး တာ်ထီဒါမၤတရီတပါ ဒီးမၤဟးဂီၤကွံာ် ကညိဒိကလုာ် အထံရူၢ်ကီၢ်သး တာ်ပညိၣ်ကွံာ်စိ ဒီး ကညိထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်တဖၣ် အတာ်အိၣ်မူ သုတန့ၢ်တသ့ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. “**ကညိဒိကလုာ် သးမုာ်ဒိၣ်**” အံၤ အမူအဒါအိၣ်ဝဲလၢ ကဘၣ်ဒိတဒါဝဲ ကညိကမျာ် ယုာ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် လၢသးမိၤစိရိၤသန့ ဒီးမိၤစိရိၤတဖၣ် အတာ်မၤအမၤနး,တာ်ဒွဲၣ်ဒု ဒွဲၣ်သဝီ ဒီးတာ်မၤသံမၤဝီ ဆျုၣ်မဲာ်ကဲၤမဲာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပအိၣ်ဒီး ထံရူၢ်ကီၢ်သး အတာ်အိၣ်ဆၢထၢာ် ဒီးတာ်ပညိၣ်ကွံာ်စိ လၢတာ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရၢာ် နဲၣ်မိၣ် ကရၢစံာ် ကီၢ်စာ်ဖျိာ် လၢအိၣ်ဒီး တာ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးတာ်စံာ်ညိၣ်ပၤလီၤသးခွဲးယာ်အသိး ပကဘၣ်ဂဲၤ လိာ်အိၤ တုၤလၢပတာ်ပညိၣ်ကွံာ်စိ လၢထီၣ်ပျဲထီၣ်ဝဲတစုလီၤ. ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညိဒိကလုာ်စာ်ဖျိာ်ကရၢ ဒီး ကညိဖိတဖၣ် အတာ်ပညိၣ်ကွံာ်စိ အခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မုာ်တာ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရၢာ်ကီၢ်စာ်ဖျိာ် လၢကကဲဘျးဝဲလၢ ပုၤကိးကလုာ်ဒီး, လၢကီၢ်စံာ်ကိးဘျးဒီး ဒီးလၢထံကီၢ် ဒိတဘျးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်ထဲလၢကညိဖိတဖုတကရၢ ဒီးလၢကညိ တကလုာ်ခိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.

အဲၣ်ကလုာ်ပုၤဟံးဆၢတာ်ဖိကညိကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်,သိၣ်ဒုဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုစၢ,

လၢတာ်ဒိတဒါ ကညိဒိကလုာ် အထံရူၢ်ကီၢ်သး အတာ်ပညိၣ်ကွံာ်စိ ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်အသးသမူဒီး အစုလီၢ် ခိၣ်ခိၣ်အဂီၢ် ဒ်“**ကညိဒိကလုာ် သးမုာ်ဒိၣ်**” မုာ်ပုၤဖိၣ်စုကဝဲၤဟံးဆၢတာ်ဖိ လၢအကါဒိၣ်ဝဲနီၢ်နီၢ်လီၤ. ထံရူၢ်ကီၢ်သး ဒီးဒုးယၤအတာ်အိၣ်သး လၢမုာ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ် မုာ်တာ်လၢ လီၤဆီလိာ်အသးဒီး တာ်အိၣ်သးလၢ စိဆၢကတီၢ်လၢညါ လၢာ်လၢာ်ဆ့ဆ့န့ၣ်လီၤ. မုာ်စိဆၢကတီၢ်လၢ သးမိၤစိရိၤတဖၣ် ဟံးဝဲကမျာ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တဖၣ် ဒ်ဒုၣ်ဒါလဲလဲ ဒီး ကယဲာ်ဒုသဝီတဖၣ်န့ၣ် ခးလီၤဝဲလၢ ကျိဖးဒိၣ်, တုာ်လီၤဝဲ မ့ၣ်ပိာ်ဖးဒိၣ်တဖၣ် လၢကဘီယုၤ ဆု ဒုသဝီ, ဆုတာ်ဆါဟံာ်, ဆုဖျါ ဒီးဆု တာ်ဘါယုၤသရိာ်တဖၣ် အဖိခိၣ်, ဒီးဖဲလၢ ဖိဒဲးထီၣ်တဖၣ် ထီၣ်ကွံာ် ထီၣ်ကီၢ် အဆၢကတီၢ်န့ၣ် တာ်တုာ်လီၤမ့ၣ်ပိာ် ဒီး တာ်ခးလီၤ ကျိဖးဒိၣ် လၢကဘီယုၤ ဆု ဖိသၣ် တာ်မၤလိကွံာ် အဖိခိၣ် ဒီး တာ်ခးစိကွံာ်စိလၢကျိဖးဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤဝဲခဲလၢာ်လီၤ.

အယိ, အလီၢ်အိၣ်လၢ ကညိဖိ လၢဖိၣ်စုကဝဲၤဟံးဆၢတာ်ဖိခဲလၢာ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤက့ၤအသး လၢ မုာ်ကညိဖိ ဒီးကဘၣ်ဖိၣ်လိာ်စု ဒီးတြိဆၢ, ဒုးဆၢဝဲ ကညိဖိ ဒီးကမျာ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အဒုၣ်အဒါန့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ဖိၣ်လိာ်စုဒီးမၤသကိးတာ်ဒီးပုၤကိးကလုာ်ဒီး ဒီးတာ်ကရၢကရိခဲလၢာ်လၢ ဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါဝဲသးမိၤစိရိၤသန့ ဒီးကလုာ်ဒိၣ်စိ သန့ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး, ဒ်သိးဒီး ပပုၤကလုာ် ဒီးပထံရူၢ်ကီၢ်သး အတာ်ပညိၣ်ကွံာ်စိ ကလၢထီၣ်ပျဲထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်ပကဘၣ်အိၣ်စုာ်ကိးဒီးထံရူၢ်ကီၢ်သးတာ်သးပဒုၣ်ထီၣ်ဘိတဘိယုၤယိန့ၣ်လီၤ.

အဲၣ်ကလုာ်ပုၤဟံးဆၢတာ်ဖိကညိကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်,သိၣ်ဒုဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုစၢ,

ပကဘၣ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢ မုာ်မဆါတနံၤအံၤ ထံရူၢ်ကီၢ်သး ဒီးဒုးယၤ အတာ်အိၣ်သးန့ၣ် မုာ်တာ်လၢ လီၤဆီလိာ်အသးဒီး စိဆၢကတီၢ်လၢညါခဲလၢာ်လီၤ. အယိ, ပဝဲ **ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညိဒိကလုာ်စာ်ဖျိာ်ကရၢ** ဒီးပဝဲ **ကီၢ်သုလၢ သးမုာ်ဒိၣ်** လၢအမ့ၢ် “**ကညိဒိကလုာ် တာ်တူာ်ဖျးသးမုာ်ဒိၣ်**” အံၤ ပကဘၣ်ဂဲၤလိာ်တာ် ဆျုၣ်န့ၣ်ဒီးအလီၢ် လၢတာ်ဒိတဒါ ကညိဖိ အထံရူၢ်ကီၢ်သး, တာ်ဒိတဒါ ကညိကမျာ် ယုာ်ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး,

ဖဲလၢတၢ်ဆၢကတီၢ် တၢ်အိၣ်သး အိၣ်ဝဲ န်သိးအံၤ အဆၢကတီၢ်န့ၣ် ပကဘၣ်ဂဲၤလိာ် သ့ၣ်ထီၣ် ပတၢ်ပတၢ်ပုၤ၊ တၢ်ပတၢ်ဆၢ ကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီၤ ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ပဝဲ ပတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ သန့ ဒီးတၢ်မၤအကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ် တၢ်အိၣ်သးခဲအံၤန့ၣ် န်အမ့ၢ်ဆၢကတီၢ် တၢ်အိၣ်သး လၢအတၢ်တၢ်ဒီးပုၤ အိၣ်ကတၢ်အသိး မ့ၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဆၢကတီၢ် အဂ့ၢ်ကတၢ် လၢပဂီၢ် လၢပကဂဲၤသ့ၣ်ထီၣ် ပဘျုးပတီၢ် ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤလီၢ်သး ခွဲးယၢ် တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဲၣ်ကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်ဒီးကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်,သိၣ်ဒုခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်

တၢ်ကတိၤ လၢခံကတၢ်န့ၣ် လၢ ကီၢ်သူလုၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ် လၢအမ့ၢ် “ကညီဒီကလုာ် တၢ်ထုၣ်ဖျဲး သးမ့ၢ် ဒိၣ်” အမ့ၢ်န့ၣ်အံၤ ပဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါဘၣ် ကညီကလုာ် ခိၣ်န့ၣ်, ကညီ သးမ့ၢ်ဒိၣ် ခိၣ်န့ၣ် ဒီးကညီသိၣ်ဒုခဲလၢာ်လီၤ. န်န့ၣ်အသိး, ပဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါဘၣ်စ့ၢ်ကိး ကယဲာ် ကရူၢ်ကရၢ လၢဂဲၤဆၢထီၣ် ဟံၢ်ဆၢထီၣ် သးမိၤစိရီၤ ဒီး မိၤစိရီၤ သန့ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်အအါ, ပစံးဘျုးဒီး ဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါဘၣ် ကညီကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် လၢဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပဲ ပကီၢ်သူလုၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ် န်မူဒါလၢ လီၤဘၣ်အိၣ် ဒီးဒ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘၢ ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢအိၣ်ဒီးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ်အဲၣ်ကလုာ် ပုၤပုၤဟံၢ်ဆၢတၢ်ဖိ ခဲလၢာ် လီၤဆိၣ်ဒၣ်တၢ် ပကီၢ်သူလုၤ သးမ့ၢ်ဒိၣ် ခိၣ်န့ၣ် ဒီးသိၣ်ဒုခဲလၢာ် ကပုၤဖျဲးဒီး တၢ်တတးတနီၤ,ပုၤန့ၣ်ပုၤဒါဒီးမၤန့ၢ်အိၣ်ကဲကိးဂၤဒဲးန့ၣ်တက့ၢ်.မ်ကီၢ်သူလုၤသးမ့ၢ်ဒိၣ်လၢအမ့ၢ် “ကညီဒီကလုာ် တၢ်ထုၣ်ဖျဲး သးမ့ၢ်ဒိၣ်” ခိၣ်န့ၣ်သိၣ်ဒုခဲလၢာ် ဖိၣ်လိာ်သကိးစု ဒီး ဂဲၤလိာ် သကိးတၢ်ယုယု ဒီးဒုဒု တုၤ တၢ်မၤန့ၢ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲတစုန့ၣ်တက့ၢ်.

ကရၢခိၣ်
ခ့ၣ်အဲၣ်ယုာ်- ကညီဒီကလုာ်စၢ်ဖျိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခါၣ်သး
ကီၢ်သူလုၤ
